KRONIEK.

BOEKBESPREKING.

D. Th. JAARSMA, He t Ontwaken, Amsterdam, P. N. van Kampen en Zoon, zonder jaartal.
Het is een zeer groote onderneming, die Jaarsma ons, met dit nieuwe boekje van hem, komt aankondigen, en inleiden tegelijk. Twaalf romans zal hij schrijven, te zamen vormende — als ik goed begrepen heb wat op den omslag staat gedrukt —• het jongemannen-leven van Thiss, den Frieschen en frisschen boerenzoon, met wien wij kennismaken in „Het Ontwaken". Er hoort mannenmoed toe, zoo iets te ondernemen, maar vooral ook: zoo iets aan te kondigen, geheel volledig, en onder vermelding, zij het in korte trekken, van den ganschen loop der geschiedenis. Ik denk zoo, dat er vrienden van den schrijver zullen zijn, die hun hart erbij vasthouden, hun hoofd erbij schudden misschien. Lijkt het geen overmoed, al zoozeer vooruit te beschikken over toekomstige werkkracht en.... inspiratie ? Hoe zou men dertig, veertig jaar geleden, dit soort van doen hebben afgekeurd ! De tachtigers en hun eerste volgelingen, ze schreven, in een driftig élan, louter korte dingen — fragmenten bleven het vaak; met zekere minachting werd, in die revolutionaire dagen, over „dikke boeken" gesproken. Later pas kwamen de mannen en vrouwen, die, geïnspi-reerd, een groot concept maakten, het vervolgens met rustigen moed en onverwelkbaar zelfvertrouwen gingen uitwerken. Deze serie van Jaarsma — het is een plan om van te duizelen.... Laat ons hem nochtans slechts geluk wenschen, geluk, en kracht, en durvende frischheid. Als die hem bij-blijven zal hij zijn groote werk voltooien.
Dit eerste deel boezemt rustig vertrouwen in. Misschien wat al te hoog van toon — in het enthousiasme van zijn plan — heeft Jaarsma ingezet. Die eerste bladzijden, met de vele uitroepen, de vele pathetische o's!.... Het is een gevaarlijk ding, zij het maar een weinig te hoog in te zetten. Doch zelfs dit gevaar is Jaarsma, en nog in dezen eersten roman zelf, geheel-en-al te boven gekomen. Hoe verder men komt hoe vaster de toon wordt, bedaard en vast, toch vol innerlijke gloeiing.
Het laatste hoofdstuk van „Het Ontwaken", beschrijvend de bevalling
en dood van Titia, Thiss' blinde vrouw, ik durf het prijzen als iets zéér moois, dat voor de verdere deelen van Jaarsma's trotsche romanreeks de gunstigste auspiciën heeft geschapen.
De toon van dit boek, men moet er even aan wennen. Misschien wat overduidelijk spreekt er het fiere streven des jeugdigen schrijvers uit: boven de werkelijkheid, de dagelijkschheid der werkelijkheid, uit te komen. Men kan niet zeggen, dat Jaarsma's werk romantisch, of on-